

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Leza celoletno po pošli K 40.—, za Ljubljano K 30.—
 „ polletno „ „ 20.— „ „ 18.—
 „ četrtletno „ „ 10.— „ „ 9.—
 „ mesečno „ „ 3-50 „ „ 3.—
 Uredništvo in oprava: Kopitarjeva ulica 6. — Telefon 50.

Inserati: Enostrupna poltiskava (56 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 vln., za dva in večkrat po 45 vln. — Ob sobotah dvojni tarif. — Poslano: Enostrupna poltiskava K 1.—. — Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznika, ob 3. uri popoldne.

Novi nemški napadi na Štajerskem.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Marenberg, 3. februarja. Nemška štajerska »Volkswehr« je zasedla 1. t. m. gorsko vas Kaplo pri Arvežu, katera dosedaj ni bila zasedena niti od naših, niti od nemških čet. Ker so torej sedaj Nemci zasedli kraj, ki so ga naši smatrali kot nekako

nevtralno točko, so Nemci prelomili dano obljubo, da ne bodo zasedli kraja južno določene črte. Zaradi tega upamo, da bo imela tudi naša armada proste roke za nadaljno prodiranje.

Naša severna meja trdna.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Spilje, 3. februarja. Zadnji čas se je raznesla po naših krajih, posebno tam, kjer jim položaj na severni meji ni znan, vest, da bomo morali zasedene kraje na severni meji izprazniti. Ta vest pa je popolnoma neutemeljena in izmišljena. Naše postojan-

ke stoje trdno in lahko nasprotuo rečemo, da je naša severna meja tako utrjena, kakor se nikdar poprej. Vsa ta nevarnost ali bojazen je popolnoma izključena. Vsi naši obmejni kraji so zasedeni od našega vojskovanja.

Raznarodovanje v Prekmurju.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Radgona, 3. februarja. Ogrski škof grof Mikeš v Sombotelju je začel predstavljati iz slovenskega Prekmurja narodno delavne kaplane in župnike v čisto mažarske kraje. Ljudstvo v Prekmurju odločno ugovarja proti tem nasilnim odredbam mažarskega škofa. Slovenci v Beltincih so vsi podpisali protestno izjavo, da je iz te čisto slo-

venske župnije odstranil vse slovenske duhovnike in jih namestil s samimi Mažari. Grof Mikeš je protest odklonil s pripombo, da so bila ta premeščanja v interesu cerkve v Prekmurju. Med prekmurskimi Slovenci vlada zaradi tega postopanja mažarskega škofa veliko razburjenje.

Amerika posreduje med Italijo in Jugoslavijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Pariz, 3. februarja. Amerika predlaga nekatero spremembo, kako bi došlo do trajnega sporazuma med Italijani in Jugoslavnimi. Amerika izključuje vse strategične

argumente in obljublja vso svojo podporo, da privede jugoslovansko državo do popolnega razoroženja.

Zborovanje seljačke stranke.

Nevarnost krvavih spopadov.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 3. feb. Danes se tu vrši javna skupščina seljačke stranke. Po Zagrebu se govori, da nameravajo kmetje uprizoriti demonstracije in da bi lahko prišlo do kr-

vavih spopadov. Zaupniki seljačke stranke izjavljajo, da je ta strah popolnoma nepotreben.

Shod jugoslovanske Omladine

se je vršil v Ljubljani dne 2. februarja. Dvorana mestnega doma in hodniki so bili natlačeno polni. Zborovanje je otvoril jurist Döcker, predsedoval je profesor Ivan Vesenjak, referiral jurist Žužek. Sprejete so bile resolucije:

»Slovensko dijaštvo brez razlike svetovnega naziranja in stopnje študij izjavlja slovesno, da zahteva na podlagi Wilsonovih načel popolno narodno svobodo in ujedinenje za vse dele našega treimenskega naroda. Protestira proti krivici in proti imperijalističnemu nasilstvu od strani Italijanov, Nemcev in drugih nasilnežev. Zagotavlja, da ne prizna nikdar in nikjer, da bi se odtrgali od našega ozemlja posamezni deli iz kakršnihkoli vzrokov. Kot neobčutljive dele jugoslovanskega ozemlja smatra na podlagi etnografskega principa in v smislu Wilsonovih točk celo Gorisko brez Furlanije, slov. Benečije, Trst, Istro, Reko, Dalmacijo z vsemi otoki, zasedene dele Kranjske, slov. Koroške ter Štajerske, tako tudi pokrajine v Prekmurju, Bački in Banatu. Prišega, da hoče nedotakljivost in suverenost našega naroda braniti do skrajnosti. Ako nam svetovni mir ne prinese uresničenja vseh naših zahtev, nemoremo jamčiti za mir in sporazum v hodočnosti.

Zborovalci so sklenili posebej pozdraviti tudi dr. Korošca, izraziti zahvalo za odločen nastop pokrajinski vladni ter zahvalo in udanost princu Aleksandru za vladarsko odločnost v zadevi naših mej.

Gojenci učiteljskega so podali še dodatno izjavo, da hočejo z vso vneto kot učitelji narod vzgojiti tako, da bo usposobljen izsiliti svoje zahteve.

Po zborovanju je bil manifestacijski obhod mimo magistrata k pokrajinski vladni in od tam pred deželni dvorec. Pokrajinska vlada je imela ravno sejo in navzoč je bil general Majster. Predsedstvo shoda je v imenu dijaštva izrazilo svojo hvaležnost in spoštovanje pokrajinski vladni, izročilo resolucijo in pozdravilo tudi našega generala Majstra ter se mu iskreno zahvalilo, da s pesniško vneto in vojaško odločnostjo brani našo grudo na severni meji. Predsednik dr. Brejc se je na čelu vlade zahvalil z balkona; ravnotako general Majster. Dijaštvo jim je prirejalo burne, a dostojne ovacije.

Resnica o Mariboru.

Ljubljanski kor. urad objavlja z dne 2. februarja:

O nemirih v Mariboru, ki so se pripetili 27. jan. 1919, ko je bila tamkaj ameriška misija podpolkovnika Milesa, je deželna vlada za Slovenijo izdala na podlagi dosedanjih rezultatov preiskave to-le uradno poročilo:

Izza razpada Avstrije je Maribor pod upravo ljubljanske vlade. To stanje, ki odgovarja etičnim in gospodarsko-prometnim potrebam dravske doline, je bilo uradno priznано po nemško-avstrijski vladi z toto državnega tajnika dr. Bauerja z dne 22. jan. 1919, ki je obljubil imenom te vlade, da ne bo na ozemlju, upravljanem po ljubljanski vladi, izvrševala nobenih činov državne sile (Hoheitsrechte). Pod jugoslovansko upravo nastopivši red v Mariboru pa ni pogodu turbulentnim elementom, ki zlorablajo narodne čute, izkušajo po vsaki ceni izzvati socialne nemire tudi v jugoslovanskem območju. Ko je 27. januarja 1919 potovala ameriška komisija podp. Milesa skozi Maribor, se je zdel tem elementom trenotek primeren, da Maribor siloma iztrgajo jugoslovanski upravi. Jugoslovanske oblasti so bile o pripravah boljševističnih elementov poučene, vendar se zaradi pomanjkanja značaj ameriške misije, ko je napovedana manifestacija zavzela nacionalno pretvezo, sklenile dopustiti jo, dokler se ne gode nasilja. General Maister kot zapovednik mariborskega vojaškega poveljstva je 27. jan. dopoldne izdal ukaz, da se naj občinstvu dopušča neoviran izraz mišljenja in manifestiranja. Zlasti naj se prepereči vsako krvolitje. Ta ukaz kaže razliko med postopanjem jugoslovanskih oblastij in nastopom Nemcev na Koroškem, kjer se vsaka izjava za Jugoslavijo preperečuje z nasiljem. To prostost so zlorabili elementi, ki žele nemir po vsaki ceni in ki so jim prišli na pomoč deli nemškega meščanstva. Vsled napada na policijo in vojske, je prišlo do krvolitja. Deželna vlada nemudoma uvedla najstrožjo preiskavo zaradi tega obžalovanja vrednega dogodka. Ta preiskava je podala nastopno sliko: Ko je ameriška komisija 27. januarja

po 12. uri opoldne že zapustila mestno hišo, je množica, ki se je nahajala pred njo, brez povoda napadla policijskega komisarja Senekoviča. Pobilga ga je na tla in ga tam tolkla po glavi. Iztrgala mu je revolver. Policijska straža je Senekoviča rešila smrti, množica pa je potiskala njo in na pomoč prihitele vojake bolj in bolj proti zidu mestne hiše. Nato je množica vojake dejansko napadla, jih suvala, jim pljuvala v obraz in se jih lotila brahialno, hoteč jim izviti puške iz rok. Tedaj je iz demonstrirajoče množice počil strel iz revolverja na vojake. Strel je zadel bajonet poddesetnika Vincenca Pinterja tako, da je odstreljen kos s silo priletel v glavo desetniku policijske straže Antonu Pučniku. Potem se je oddal iz množice na vojake še en strel, ki je šel mimo ušes desetnika Lovrenca Slobca. Policijski stražniki, ki so bili z vojaki vred hudo ogroženi, so večkrat pozvali množico, naj se umakne, sicer se bo rabilo orožje. Ko pa so se oddali strelji in se je množica ruvala z vojaki za orožje, so vojaki v skrajnem silobranu naposled sami začeli streljati, in sicer najprej v zrak, ko pa je množica še bolj pritiskala ter je en civilist zaklical: »Nicht weichen, der Sieg ist unser!« so ustrelili nekateri v smrtni nevarnosti sami brez povelja med napadalce, ki so se zaobrnil v beg šelc, ko so ležali mnogi ranjeni na tleh. Ta dejanski stan je potrjen po celi vrsti zanesljivih prič, kojih izpovedbe so vladi na razpolago.

Vse to je dokazano tem bolj, ker so jugoslovanskim red vadržujočim oblastim sovražni individui že ves dan napadali posamezno in v gruclah jugoslovanske vojske s psovki in z dejanskimi nasilstvi, pljuvali proti njim in na glas izjavljali, da bo ta dan konec jugoslovanske uprave in da bodo pobili vse Jugoslovane. Razne okolnosti pričajo, da so se demonstrantje hoteli polastiti mestne hiše. Zanašali so se na prisotnost ameriške komisije, misleč, da bo oblasti ovirala pri energičnih korakih. Pričakovali so zmago tako gotovo, da je trgovec Reinfried ob eni popoldne brzojavil v Celovec, da je »Maribor zopet nemški«. Brzojavka se je inhibirala. Glav-

nega napadalca komisarja dr. Senekoviča, brezposelnega Viktorja Tajnikerja, je policija že aretirala in pri njem našla Senekoviču odvzeti revolver, v katerem manjka en naboj. Na licu mesta so našli tri polne in en izstreljen revolverski naboj. Značilna je tudi izjava nemškega reditelja Černeta napram nadredarju četovodji Aleksandru Filipčiču, ko so se začela nemška nasilstva, da ne more več jamčiti za mir, videč, da hočejo Nemci zanetiti nemir (Unruhe stiften.) Priča profesor Dračun potrjuje: Ko so Nemci že bežali, so izkušali posamezni vodje množico še zadržati za nov boj in je eden tožil: »Auf diese feige Bande ist kein Verlass... statt die par Mandeln zu entwaffnen...«

Vlada smatra na tej podlagi in še celi vrsti drugih poročil za ugotovljeno, da so hoteli 27. januarja nezadovoljneži v Mariboru nasilno odstraniti sedanjo uredbo. Popolnoma odobrava postopanje lokalnih oblasti, zlasti zapovednika generala Maistra. Vendar mora oblastim pripomniti, naj odslej ne dopuščajo nobenega zbiranja, zakaj popuščanje se zlorablja in rodi sadove, kakor je bil dogodek 27. pr. m. Maribor, na važnem križišču stoječ močno industrijski kraj, smatrajo neki elementi za prehodno točko, da zanetijo požar brezmišelnih prekucije tudi v Jugoslaviji. Mi smo svetu in zlasti ententi kot elementu miru dolžni, da tega ne dopustimo. Prebivalstvu hočemo poskrbeti pravično ravnanje v socialnem pogledu in boljši položaj, kakor je v Nemški Avstriji, zlasti glede prehrane. Ne moremo dovolj ogorčeno obsojati profesorjev nemških zavodov, katere smo, uvažujoč pravice manjšin, pustili odprte, dasi ti ljudje nam poprej niso privoščili srednjih šol, sedaj pa so to popustljivost poplačali s tem, da so ubogo mladino nagnali na ulico v nasilje za brezupna gesla in prevrat, dočim so se sami poskrili. Vlada izreka zaničevanje tem ljudem in pozivlje šolske oblasti, naj preženejo politiko prevrata iz šolstva. Vse oblasti so pozvane, da poslušajo energično, pa vseskozi pravično.

Boj med centralisti in federalisti.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 3. februarja. Tiskovni urad polemizira z zagrebškimi časopisi »Obzorom«, »Novim Vremenom« in »Hrvatom«, ki se ne morejo zživeti v misel, da smo mi v svoji državi, vsi enaki in ravnopravni državljani. Program vlade je: Krajina je pod dinastijo Karagorjevičev, parlamentarna in demokratična v modernem smislu besede, z enim zakonodajstvom za vse veje državne uprave, z enim parlamentom, izvoljenim na podlagi splošne, enake in tajne volilne pravice in z moderno samoupravo v občinah, glavarnih in županijah. Minister Pribičević ne dela sam na svojo roko, z njim je solidaren

ves kabinet. Slovenci ne zahtevajo nikake državnosti, med tem ko višja zagrebška gospoda to zahteva. Bosna in Hercegovina noče nobene avtonomije na zgodovinski podlagi, marveč je srdita na take zahteve Zagrebčanov in zahteva direktno priklopitev k Srbiji, dasi ta ne obstoji več kot posebna individualnost. Pokrajinskih vlad v našem narodu ni bilo nikdar, pa tudi ne kakih republičanskih struj. Nevednost in naivnost brez primere je, če tisti, ki so do včeraj zagovarjali in delali, da se narod ujedinil pod Habsburžani, postanejo čez noč republičani.

Preganjanja Slovencev v Gradcu.

Ljubljanski korespondenčni urad objavlja z dne 2. februarja: Ko se je izvedelo, da je nemško-štajerska deželna vlada v Gradcu konfinirala mnogo Slovencev, jih postavila pod posebno pisemsko cenzuro in jim prepovedala rabo telefona, je ljubljanska deželna vlada nemudoma ugovarjala ter zapretila z represalijami. Graška vlada je odgovorila, da so omejitve naložene le devetim graškim Slovincem in da so to »lediglich Gegenmaßregeln gegen die unerhörten blutigen Gewaltaten der Slovenen in Marburg sowie gegen die Aushebung von Rekruten in strittigen Gebieten und die auch dortorts verfügte Briefzensur. Die Landesregierung ist bereit, diese Maßregeln sofort

zufuhaben, sobald die Voraussetzungen hierfür vorhanden sind. Ljubljanska vlada se s tem ni mogla zadovoljiti, ker smatra vzdrževanje miru in reda v Mariboru za popolnoma notranjo stvar kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Danes je deželna vlada za Slovenijo, potem ko je o dogodku obvestila osrednjo vlado v Belgradu, z ozirom na nujno potrebno pomoč v Gradcu trpečim rojakom, tamošnji vladi brzojavno poslala nastopni ultimatum: »Stališče tamošnje vlade, da je upravičena, razveljavljene na ozemlju, katero upravljamo mi, storjenih ukrepov ali zaradi vzdrževanje reda izdanih naredeb izsiliti s tem, da konfinira ali internira nedolžne Jugoslovane, ne nasprotuje samo mednarodnim načelom, marveč tudi naziraju dunajske državne vlade, ki nam je še 22. januarja po državnem tajniku za zunanje stvari, dr. Bauerju, uradno brzojavila, da nemško-avstrijska vlada na ozemlju, katero upravljajo Jugoslovani, do sklepa miru ne bo uveljavljala nikak-

šnih državnih vladarskih pravic. S tem je dunajska vlada tudi s svoje strani priznala zakonitost tačasne jugoslovanske uprave v ozemlju, katero so zasedli Jugoslovani, in nima nobene pravice, posegati v našo upravo. Tem manj je to upravičena njej podrejena graška deželna vlada. Zatorej prisilni ukrepi graške deželne vlade zoper posamezne v Gradcu stanujoče Slovence nimajo značaja represivnih odredb, marveč so zgolj čini izzivajoče samovoljnosti, ki nas silijo, da sežemo po represalijah, če ne pojde drugače.

Če ne prejmemo do jutri, v ponedeljek, opoldne uradnega obvestila, da so persekucijski ukrepi v vsem obsegu preklicani in vse uvedene persekucije ustavljene ter razveljavljene, se bomo videli prisiljene, da že jutri posežemo po enako tehtnih ukrepih zoper ljubljanske Nemce.

Deželna vlada za Slovenijo.

Dr. Brejc, predsednik.

Prestolonaslednik v Parizu.

Toulon, 1. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Srbski prestolonaslednik-regent

Aleksander je dospel semkaj in je popoldne nadaljeval potovanje v Pariz.

Banat se bo delil.

Pariz, 1. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada javlja »Petit Journal«, da se vprašanje Banata reši na ta način, da dobi Srbija prejkone del Banata severno Donave do železnice, ki vodi v Temešvar, ostali del Banata pa dobi Rumunija, Rumuni so baje pripravljene, dati Srbiji posebna strategična jamstva za oni del Banata, ki leži blizu Belgrada.

Pariz, 1. feb. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada poroča Agence Havas: Iz 10 zastopnikov velesil določeni odbor je včeraj razmotrival balkanski problem, pri čemer se je bavil z različnimi mnenji Srbov in Rumunov glede Banata in Temešvarja. Banatsko vprašanje je edino, ki razdvaja Rumune in Srbe. Bratianu in Mihu sta

zahtevala ves Banat in sta se sklicevala na pogodbo, sklenjeno meseca avgusta leta 1915 s Francijo in Anglijo, ki je določila za udeležbo Fomunije v vojski prisposojitev vsega ozemlja med Tiso in Marošem. Drugo mnenje je zastopal Vesnić, ki je zahteval na podlagi narodnostnega principa oni del Banata, kjer je več Srbov, kakor Rumunov, in gotevo mejo med Donavo in Marošem z ozirom na želje prebivalstva.

Pariz, 1. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada poroča Reuter: Kakor se čuje, je vrhovni svet sklenil razveljaviti z Rumunijo sklenjeno tajno pogodbo, po kateri naj bi Rumunija dobila Banat in Temešvar.

Cesar Viljem bi se rad vrnil.

Pariz, 2. februarja. (Lj. k. u.) »Echo de Paris« poroča iz Amsterdama: Cesar Viljem je Ebertu poslal pismo, kjer ga prosi za dovoljenje, da se sme vrniti v Nemčijo.

Sporoča mu, da sprejme vsako bivališče, ki se mu nakaže. Ebert mu je odgovoril, da o tem odloča edinole narodna skupščina.

Italijani proti našemu časopisju.

Split, 1. februarja. (Lj. k. u.) Admiral Milló je izdal novo odredbo, ki se glasi nastopno: 1. V zasedenem ozemlju, označenem v pogodbi za premirje, je strogo prepovedano, uvažati, porazdeljevati in prodajati vse časopise, v kateremkoli jeziku, ki se tiskajo v ostalem področju bivše avstro-ogrške monarhije. 2. Guvernerju je pridržana pravica, da zakonito ustanovljenim oblastim podeljuje v posameznem primeru dovoljenje za uvoz natanko naznačenih časopisov. Pač pa ostane začasno v veljavi prepoved o porazdeljevanju in prodajanju

teh časopisov. 3. Kdor krši to odredbo, se mu zaplenijo časopisi in bo kaznovan z zaporom od treh mesecev do dveh let.

To, kar so sedaj jeli Italijani izvrševati v Dalmaciji, se že dolgo časa vrši v zasedenem Primorskem. Slovenski časopisi pridejo le izjemoma med ljudstvo.

Trgovska pogodba med Čehi in Jugoslavijo.

Belgrad, 3. januarja. (Lj. k. u.) Semkaj je prispelo odposlanstvo Čehoslovaške republike, ki bo uvedlo dogovore z jugo-

slovansko vlado o provizorni trgovski pogodbi med obema državama.

Češko-poljsko premirje.

Praga, 2. feb. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Med čehoslovaškim in poljskim vrhovnim poveljništvom se je dogovorilo, da premirje, ki se je prvotno sklenilo le za 24 ur, počenši z dnem 31. januarja ob 2. ponoči, traja za nedoločen čas dalje, dokler mednarodna komisija, ki odputuje v Tešinj, ne sklene pogodbe.

Pariz, 1. februarja. (Lj. k. u.) Glasom Dun. kor. urada poroča Agence Havas službeno: Zastopniki velesil so se sestali včeraj ob 3. uri popoldne. Konferenca je odobrila besedilo začasnega dogovora med Čehi in Poljaki, kakoršnjega so bili delegati velesil predlagali glede tešinskega ozemlja. Tudi so določile instrukcije za medzavézniško komisijo, ki se odpelje na Poljsko. Potem je konferenca zaslišala rumunska delegati Bratianuja ter Misuja. Bratianu je podrobno očrtal rumunske zahteve. Prihodnja seja bo v ponedeljek, dne 3. februarja ob 11. uri dopoldne.

Ivan Hribar v Pragi.

Praga, 1. februarja. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad javlja: K namestitvi g. Ivana Hribarja poslanikom kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev pišejo »Nrodni Listy«: Kakor smo pozdravili slavnostni akt poverila francoskega poslanika, tako pozdravljamo z enakim veseljem tudi današnji poverilni akt diplomatskega zastopnika Jugoslavije in ga sprejemamo s tem večjim zaupanjem, ker je bil za poslanika bratske države imenovan mož, ki je ob svojem slovesu iz Ljubljane tako lepo mogel pisati o sebi in o naš. List navaja nato Hribarjevo poslovilno pismo in pripominja: Jasno je, kaj češki narod pričakuje od Ivana Hribarja. Češki narod želi, da nadaljuje politiko, ki nas je trajno spajala in ki je že poprej določila, da se morata obe državi, Čehoslovaška republika in kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev kakor brat brata zvesto podpirati. Doslej obema državama ni bilo mogoče, da bi bili odločevali o sebi in si začrtali svoja pota, svoje zveze in območje. Še le po podpisu zapisnika mirovnega posveča v Parizu bosta obe državi v polnem obsegu mogli odločevati o sebi in takrat pride tudi trenutek, ko bo mogoče udejeviti vse obljube in upe lanskih praških, dunajskih in ljubljanskih posvetovanj. O poslaniku Hribarju vemo, da se bo za razvoj bratskih odnosajev med našim narodom in Jugoslovani odkritosrečno in lojalno trudil. »Venkov« piše: Jugoslovanska vlada ni mogla odposlati boljšega moža kot svojega zastopnika v našo republiko nego je Ivan Hribar. Ves potek včerajšnje slavnosti je potrdil, da odgovarja njegova izvolitev tudi želji češkega naroda, ki pri tej priliki ni izrazilo samo ljubezni do njegove osebe, temveč tudi do Jugoslavije, ki jo zastopa. »Večer« piše: Pri včerajšnji sprejemni ceremoniji jugoslovanskega poslanika Ivana Hribarja v Pragi se je v Narodnem gledališču govorilo tudi o tem, da posetijo člani Narodne-

ga gledališča Ljubljano. Na pozdravni nagovor in'endanta Sokola je odgovoril poslanik v češkem jeziku in opozoril na to, da so bili Čehi zlasti Slovencem toliko v političnem kolikor v kulturnem oziru vzor. Izrazil je upanje, da bo mogla bela Ljubljana v kratkem pozdraviti člane Narodnega gledališča v svoji sredini. Ravnatelj Šmoranc je zahvalil poslanika na laskavi oceni umetniških uspehov Narodnega gledališča in dostavil, da je prepričan, da se bo mogla poslanikova želja že v kratkem izpolniti.

Kako je bil dr. Kramar pomiloščen.

Haag, 2. februarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Bivši dunajski poročevalec lista »Times« v Parizu je imel s čehoslovaškimi ministrskim predsednikom dr. Kramarjem pogovor. Ministrski predsednik dr. Kramar je poročevalcu obrazložil okolnosti, katerim se ima zahvaliti za svoje pomiloščenje. Vojaška stranka, je rekel dr. Kramar, me je hotela na vsak način usmrtiti. Cesar Fran Josip, ki je bil v zvezi vsem napakam poštenjak, se je branil, podpisati smrtno obsodbo. Tudi grof Stürgkh, moj dolgoletni prijatelj, je deloval za moje pomiloščenje, prav tako grof Burian. Pol ure preden je hotel storiti odločilni korak za me, je bil grof Stürgkh umorjen. Cesar Fran Josip je nato zbolel in vojaška stranka je pospešila mojo pravdo, da bi od vladarja dobila potrdilo smrtno obsodbe, ko je ležal v agoniji. Cesar Karol pa ni mogel začeti vlade s smrtno obsodbo. Kmalu potem se je preglasila amnestija. O političnem ustroju Srednje Evrope je izjavil dr. Kramar: »Germanizem se ni mrtev. Nevarnost zmerne vojaške socialistične ali meščanske republike še ni odstranjena. Najprvo morajo zavezniki pomagati Rusiji, preden dobi Nemčija Rusijo v svojo oblast in preden organizira boljše vize. Proti rusko-nemški zvezi od Rena do Vladivotoka bi bila zveza narodov brez moči. Za našo državo so dobri odnosi do Poljske in pravični rešitev jugoslovanskega vprašanja življenjski pogoji. Naša pot do morja gre preko Reke.«

Bodočnost Dunaja.

Dunaj, 2. feb. (Lj. k. u.) Kakor poročajo listi, je v današnji seji 3. konference dežel državni kancler dr. Renner izvajal med drugim: V primeru, da se Nemška Avstrija združi z Nemčijo, bo Dunaj izhodišče južne Nemčije na vzhod. Mesto Dunaj bo imelo nove in velike naloge in nikakor ne bo mesto drugega reda, kakor to nekateri mislijo. Tudi ako bi Nemško Avstrijo hoteli prisiliti, da vstopi v podonavsko federacijo, kjer je ne bi nihče ljubil in kjer bi se je vsi izogibali, bi bila njena gospodarska ekspanzivnost večja kakor čehoslovaška. Zadržali nas bodo, toda v doglednem času se ni bati, da bi Dunaj propadel, tudi ako bi Čehoslovaki Požun razkirili v veliko podonavsko pristanišče. Državni kancler je mnenja, da se bo mogoče

že v najkrajšem času položaj v Evropi izprememil. Nemška Avstrija in Nemčija sta že prekoračili mero poniževanja. Z reorganizacijo se bodeda gotovo kmalu dvignili, dočim je zmagovalec v ententinih deželah mogoče pred desorganizacijo.

Karl Habsburški naj zapusti Avstrijo.

Budimpešta, 2. februarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Kakor doznava »Pesti Hirap« iz najboljšega vira, je državni kancler dr. Renner posetil bivšega cesarja Karola in mu naznanil sklep državnega sveta, da se pozivlje, naj zapusti Eckartsau. Bivši cesar naj se preseli ali v Amstetten ali naj odpotuje v inozemstvo. Državni svet je to sklenil radi tega, ker delajo višji častniki in dostojanstveniki v okolici cesarjevi protirevolucionarno propagando.

Nemčija zahteva kolonije.

Berlin, 2. februarja. (Lj. k. u.) Dun. k. urad poroča: Državni tajnik Erzberger je na zborovanju Kolonialne družbe imel govor, kjer je med drugim izvajal: V 5. točki svojih načel zahteva Wilson prosto, pravično in popolnoma nepristransko ureditev vseh kolonialnih zahtev. Kar pa sedaj zavezniki v Parizu hočejo, ali kar so že sklenili, to ni ureditev vseh kolonialnih zahtev, marveč je povelje močnejšega, toda le napram nemškim kolonijam. Predlog, naj se nemške kolonije internacionalizirajo, moramo pa kratkoma odkloniti, naj si ga je Wilson še tako dobro zamislil. Vendar pa soglašamo pod pogojem, da se internacionalizirajo kolonije vseh držav. Po Wilsonovih načelih ima Nemčija neizpodbitno pravico do lastnih kolonij. Ne varajmo se: pariški rop svetu ne prinese sreče; kajti zvezi narodov ropa življenje. Zaradi tega se mora ves naš narod dvigniti kot en mož in vložiti svečanosten protest, ki ga bodo morali slišati in upoštevati ob Seni, ob Temsi in v Washingtonu.

Spartakovsko gibanje na Nemškem

še ni pojenjalo. Vrše se boji za Bremen. Spartakovci so na stolpih stolne cerkve postavili strojnice, vladne čete so v pristanišču namestile topove. 2. t. m. ob 3. uri zjutraj so bremenski narodni poverjeniki sklenili, da so na poziv državne vlade pripravljene odstopiti, oboroženo delavstvo pa je pripravljeno, oddati orožje. Veikohamburški vrhovni vojaški svet jamči za izvršitev razorožbe in upostavo rednih razmer. Večinski socialisti so prosili državno vlado, naj nemudoma odpokliče Gerstenbergovo divizijo. Düsseldorf je v rokah Spartakovcev; napad vladnih čet se ima izvršiti vsak hip. — Zbor delavskih in vojaških svetov v Eisenachu se je izrekel proti Ebert-Scheidemannovi vladi in zagrozil, da bodo somišljeniki narodno skupščino v Weimarju motili. Ko je v Weimar

prišlo 100 mož vladnih čet, da preskrbijo prostore, jih je dal weimarski vojaški svet razorožiti. — Hamburški delavski svet je pozval vojaški svet 9. armadnega zbora, naj nemudoma ukrene potrebne vojaške priprave. — Ker vse kaže, da nameravajo Spartakovci nov »puč«, je vlada poskrbela, da nemire v krali zatere. Kakor poroča »Lokalanzeiger«, se je v Libavi izkrcalo večje število švedsko-danskih čet, ki so skupno z nemškimi prostovoljskimi polki že začele prodirati proti boljše viki, ki stoje v baltičkih pokrajinah.

Za monarhijo na Portugalskem.

Pariz, 1. januarja. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Glasom brzojavke iz Vige, so monarhisti zavzeli Pedras Salgadas. Pred Leixoesom je v oportoško luko priplo nekaj vojnih ladij, da bi mesto obstreljevale. Zapovednik pred Leixoesom zasidrane angleške križarke »Diadem« pa je republikanom zabranil obstreljevanje, češ da mora ščititi življenje in imetje britskih podanikov.

Lizbona, 1. februarja. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Boji ob Vougu se nadaljujejo. Republikanci so reko Vougo prekoračili in potisnili monarhistične poslednje straže, ki so imele velike izgube, naj. V ostali Portugalski je mir.

Iz pokrajine.

kr General Maister časten občan. Maribor, 3. Občini Selnica in Certah ob Muru, ki ležita nekoliko južno od Spilj, sta imenovali v večerajšnji seji generala Maistra za njegove zasluge na naši severni meji za častnega občana. Ravnotako je imenovala generala Maistra za častnega občana tudi občina Sv. Miklavž pri Mariboru.

kr Visokošolcem tehnikom. Glasom sklepa na sestanku dne 2. t. m. naprošam vse tovariše tehnike, da mi nemudoma po dopisnici javijo te podatke: ime in naslov, visokošolski oddelek in letnik (semester), položene izpite (kolokvije), do sedaj obiskovano šolo. Nadalje naj naznanijo, bi li hoteli obiskovati pomožne seminarne kurze v Ljubljani, kateri se imajo v kratkem otvoriti. Izrecno se vabijo v tako izjavo tudi geodeti in prvoletniki. — M. Šuklje, Ljubljana, Bleiweisova cesta 7, I.

kr Umrl je v Virovitici zagrebški zdravnik dr. Zlatko Tkalčić, ki si je v ruskem ujetništvu nakopal kal bolezn.

kr Sladkor. Sladkorna industrija na Češkem naglo dela in kot pišejo listi, bodo lahko izvozili že v prihodnjih par mesecih do šest milijonov kvintalov sladkorja. Od tega ga dobi največ Nemška Avstrija, Poljska, Švica in Angleška. Ali mi nič? Nam ga itak poberejo, če ne na Dunaju, pa v Gradcu.

kr Kaj pravi narodna pesem? V hrvatskem Primorju in Istri je pelo ljudstvo pesem, ki pripoveduje o vetru, ki je odnesel Mari krono, katero je našel mali Moro, to se pravi: Možak je vzel krono brvatskega kraljestva. Danes pa je ljud-

stvo pesem spremenilo in poje časa pri-
verno:

Popuhnul je tih vjetar,
Tibi vjetar od ponenta
I donesal Mari krunu.
Lepa Mare progovara:
»Ki je meni krunu našal,
Njegova ču ljuba biti.«
Našel ju je junak veli,
Junak veli Kraljeviču,
Ki je ubil črnog Mora
I izbavil lepu Maru.
Iz sve duše Mara peva:
Fala Bogu na tem daru!
S Markom ču se veseliti,
Markova ču ljuba biti!»

Kr Promet s plemensko govejo živino.
Vlada je izdala naslednjo naredbo. Nared-
ba poverjeništvu za kmetijstvo z dne 30.
decembra 1918, s katero se je proglasil
promet s plemensko govejo živino v gospo-
darske namene prostim, se razveljavlja.
Glede prometa s plemensko govejo živino
veljajo odslej vsa ona določila in predpisi,
ki veljajo za klavno živino. Nakup in pro-
daja plemenske živine se sme vršiti le s
posredovanjem vnovčevalnice za živino in
mast v Ljubljani, oziroma njenih zaupni-
kov, vendar pa slednji niso upravičeni za-
htevati in pobirati nikake pristojbine za
svoje posredovanje.

Iz Ljubljane.

Iz gledališke pisarne. V ponedeljek,
dne 3. februarja zvečer ob pol 8. uri:
»Mamselle Nitouche« za »A« abonement.
— V torek, dne 4. februarja zvečer ob pol
8. uri; van Cankar: »Jakob Ruda« za »B«
abonement. — V sredo, dne 5. februarja
popoldne ob 4. uri: »Mamselle Nitouche«
izven abonementa.

I Začetek slovenske sezone v nem-
škem gledališču. Dne 6. t. m. se otvori slo-
venska drama v dosedanem nemškem gle-
dališču za Jurčičevim »Tugomerom«. Po-
slej se bodo v narodnem gledališču igrali
samo opere in operete, medtem ko se bo-
do v novem poslopiju vršile dramske pred-
stave. Dosedanje nemško gledališče ima
štiri lože manj nego slovensko, število par-
ternih sedežev pa je v njem večje kot v
slovenskem. Vsega skupaj ima nemško
gledališče okrog 630 sedežev, medtem ko
ih ima narodno gledališče okrog 800.

I Krčmarski shod se je vršil v Ljub-
ljani. Na tem shodu so govorili mnogo in
najodločnejše ter najdostojnejše protesti-
rali proti Narodni vladi, ki hoče uničiti
»težek in pošten gostilničarski stan«, ki
je »v veliko korist človeštvu in državi«. Z-
daj pa ne morejo »postreči temu uboge-
mu kmetu (živalno odobravanje), ki pri-
de v mesto in mora zmrzovati na pro-
stem.« — Odredba radi policijske ure
zvečer »je drakonska«, ko se »potoči
največ vina med osmo in deseto uro«. Ko
to prišli pod Jugoslavijo, so spoznali, da
so »prišli iz dežja pod kap«. V spomenici
je protestiralo 3000 krčmarjev proti vla-
di, ki kani uničiti njih obrt s tem, da pre-
poveduje tečiti dopoldne; dovoli naj se
ljudi kalk kozarček žganja sedaj, ko ni ka-
ve, da ljudje »ne bodo šli tešči na delo«

in pa da bi trpeli izgubo oni, ki imajo za-
loge te pijače. (Soglasno sprejeto.) Poli-
cijska ura naj bo deseta, »da se pomiri
občinstvo«. (Sprejeto soglasno.) Po leti
naj bodo odprte gostilne do polnoči, ker
režezi kmetje nimajo prej časa, ko je dolg
dan. (Soglasno pritrdjevanje.) Proti alko-
holu so tudi krčmarji in proti pijancem.
Delati morajo noč in dan in sedeti poleg
gostov, medtem ko se drugi zabavajo.
Njih žene so »prave interniranke«. Ali
hoče vlada spraviti ob zaslužek in v ne-
srečo mnogo družin? Poredneži pravijo,
da je hotela Narodna vlada s svojo od-
redbo le izboljšati položaj gostilničarjev,
da jih je poslala že ob osmih spat. V Ame-
riko tudi ne morejo, ker tam gostiln sploh
več ni.

I Zopet smrtna nesreča z orožjem. V
soboto popoldne sta se v stanovanju na
Rimski cesti št. 9 dva dijaka igrala z na-
polnjenim samokresom. Pri tem se je sa-
mokres sprožil in je krogla zadela v glavo
16letnega dijaka Hinka Kočuvana, rodom s
Štajerskega, ki je bil takoj mrtev. Njegovo
truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Kri-
štofu. Po toliko smrtnih nesrečah se
ljudje še ne spametujejo. Proč z orožjem,
posebno pri mladini! Baje so našli v nave-
denem stanovanju tudi dve vojaški puški
in seveda obe zaplenili.

I Na poti v bolnišnico umrla. V sobo-
to popoldne je šestletno Berto Švajgerjevo
njena mati peljala v deželno bolnišnico.
Dekletce je pa v mestu že med potjo umrlo.
Prepeljali so jo v mrtvašnico k sv. Kri-
štofu.

Politična kronika.

pProtestni shod v Zagrebu. Včeraj ob
12. uri opoldne se je na zagrebškem vse-
učilišču vršila velika protestna skupščina
akademske omladine proti italijanski oku-
paciji naših krajev. Skupščina je med dru-
gimi poslala Akademskemu domu v Ljub-
ljani brozjavko, v kateri zagotavlja, da ho-
če zvesto stati na strani Slovencev v nji-
hovem boju za ozemlje, ki je zasedeno od
Italijanov

pItalija se odpovedala Dalmaciji.
(Lj. k. u.) »Corriere della Sera« poroča,
da se je Italija odpovedala svojim zahte-
vam po dalmatinskem obrežju.

pGradec protestira. (Lj. k. u.) Dun. k.
ur. poroča: Društvo Südmärk je graško
prebivalstvo bilo pozvalo, naj se dne 2.
febr. ob 2. popoldne zbere na Freiheits-
platzu in da ugovarja zoper slovenska umor-
stva v Mariboru. Vsled dogodkov v Mari-
boru in vsled neprestanih nasilstev in tla-
čenja, ki ga Slovenci izvajajo proti Nem-
cem na Spod. Štajerskem, do skrajnosti
ogorčeno, je prebivalstvo mesta in okolice
brez razlike stranke in stanu prihitelo na
tisoče, da s tem pokaže, kako zelo soču-
stvuje s tlačanimi sonarodnjaki na jugu
dežele ter da za čisto gotovo upa, da bo-
do ententne vlade, ki so prevzele nalogo,
da uredi usodo narodov, postopale v smi-
slu Wilsonovih načel. Manifestacije se je
udeležilo približno 50.000 oseb. Župan Fi-
zia je pozdravil množico in posebno dežel-
nega glavarja dr. von Kaana ter zastopnike
Maribora. Nato so govorili še župnik Groß-

auer, vodja socialnih demokratov držav-
netnik Kesel ter v imenu Nemcev mesta
Maribora poslanec Waštian. Sprejeli so
nato soglasno resolucijo, ki so jo poslali
državnemu uradu za zunanje stvari in en-
tentnim vladam.

pDemonstracije na Dunaju. (Lj. k. u.)
Dun. kor. ur. poroča: Dunajski narodni de-
mokrati so danes, 2. februarja privedli ve-
liko manifestacijo za združenje z Nemčijo.
Po končanem zborovanju so udeleženci šli
pred mestno hišo. Neki govornik se je spo-
minjal žrtve mariborskih dogodkov z dne
27. januarja. Med njegovim izvajanjem je
množica zahtevala, naj se v znak sožalja
zarvesi črna zastava. Drug govornik je
napovedal veliko manifestacijo za mari-
borske žrtve, ki bo v sredo. Nato je šla
množica pred ministrstvo zunanjih stvari.
Državni tajnik dr. Bauer je v svojem go-
voru naznanil, da je nemška vlada včeraj
poslala vabilo, naj Nemška Avstrija do-
loči zastopnika za novi nemški odbor dr-
žav, ki po načrtučasne nemške ustave
stopi na mesto dosedanega zveznega sve-
ta. Manifestacija je potekla popolnoma do-
stojno in mirno. Ko se je množica vračala,
je črna zastava, ki so jo udeleženci zboro-
vanja zahtevali, še plapolala nad mestno
hišo.

pZa politične backe. »Neue Freie
Presse« prinaša sledeči inerat: »Dober
govornik, organizatoričen talent, ki ima iz-
boren moški nastop in se čuti sposobnega
prirejati volilne shode, dobi službo pri me-
ščanski stranki. Pismene ponudbe se pošil-
ljajo na ...« itd. — Tako, kmalu bodo pro-
dajali prepričanje in politiko v škatljah za
10 vin., za 20 vin. in dražje. Poslušaj, ba-
cek, plačanega govornika, razgrej se, plo-
skaj in pojdi volit — backa!

pNemško-avstrijski socialisti za zre-
zo z Nemčijo. Na mednarodnem socialisti-
čnem kongresu v Bernu so stavili nem-
ško-avstrijski socialni demokratje resolu-
cijo, v kateri pravijo, da zahtevajo v zmi-
slu Wilsonovih načel samoodločbeno pra-
vico tudi zase. Zahtevajo neomejeno pra-
vico, da se celokupno nemško-avstrijsko
državno ozemlje pridruži Nemčiji in zavra-
čajo vsak poizkus, da bi se strnjeno nem-
ško ozemlje okrnilo, t. j. da bi se Nem-
ško-Česka in Nemško južno Tirolsko in
druge nemške pokrajine odtrgale od Av-
strije. Pravice narodnih manjšin naj se v
pogodbah zajamčijo. Protestirajo proti po-
izkusom italijanskega, češkega in jugoslo-
vanskega imperializma, da bi z zasedenjem
nemško-avstrijskega ozemlja prejudiciral
končno veljavni odločitvi na mirovni kon-
ferenci. — Zastopniki zveze sudetskih
mest so poslali na kongres brozjavno pro-
šnjo, naj se jim izposluje pravica, voliti v
narodno skupščino.

p20.000 nerečenih vlog za odlikova-
nje so našli v likvidaciji v bivšem vojnem
ministrstvu na Dunaju. Sedaj premišlju-
jejo, kakšno priznanje naj bi dobili pred-
laganci namesto prejšnjih odlikovanj, ka-
terih nemško-avstrijska republika seveda
ne podeljuje. Menda se bodo odločili za
častno svetinjo.

pPredlog za odpravo plemstva, na-
slovov in redov je pripravljen za narodno
skupščino v Nemški Avstriji.

Po svetu.

s Pri Masaryku. Neki časnikar poroča: Dvorni prostori nekdanjega kraljevskega dvora služijo za sprejemanje predsednika demokratične republike. Razkošni prostori, ki jih je tako razpisno uredil Karel IV., se ne prilegajo bornim sedanjim posetnikom, ampak kličejo po lakajih v zametu, po gospeh v težki svili. — Masaryk se drži svoje službe do minute točno. Z naglimi koraki pride iz svoje delavnice. V teku petih let se ni nič spremenil. Njegovo suho filozofsko lice ni dobilo niti ene gube več. Svoji zunanosti ni kot predsednik republike posvetil več pozornosti kot prej. Obleden je tako, da bi mogel čisto neovirano predavati v tej obleki na profesorski katedri. Tudi njegovo zadržanje je čisto enostavno in privlačno. On daje vse mogoče informacije in za žurnalista je težko, ker jih mora obdržati tajno. »Mi smo zavezniki entente,« pravi Masaryk. Vse prepušča odločitvi mirovne konference.

s Kako se je obnašal knez Auersperg. Neki častniški sluga, ki je imel čast imeti »svetlost« vedno pred očmi, pravi o njegovem obnašanju to in ono. Ko so obedovali v začetku vojne v Galiciji, je vpil: »Kje so ti svinjski psi od »fajfendekelnov«? Nihče se ne briga za oficirje.« Tako je zmerjal vsak dan. Ko so bili nekoč po umiku iz Galicije v neki galiski vasi, so morali vojaki skrbno čistiti ceste, neki korporal jih je naganjal k delu, gospodine knez pa je nadzoroval. Nekega dne je dejal korporal 32 letnemu možu, sanitetnemu kočijažu, ki ni spadal tja in je le slučajno šel mimo: »Vzemite metlo in pomodite te smeti vkup.« — Mož je odgovoril: »Jaz ne spadam k vam, jaz sem kočijaž pri telefonskem oddelku.« Tu pa je knez s pil vmes, dal možu tako zausnico, da mu je zletela kapa meter proč in kričal: »Vam bom že pokazal, svinjski kujon, ki ne ubogate povelj korporala!« — V neki vasi na Poljskem, kjer so bili nastanjeni, je hodil ves dan okrog hiš in vohal, če je vse čisto. Če pa je zagledal pohojeno cigareto, kosček cigare ali vžigalico ležati na tleh, je kričal: »Sluga, ti leni pes, ali boš pobral ali ne?« Takih manir je ta močakar z modro krivjo.

s Kazen življenja. Roman začenja. Kmalu bomo imeli o cesarju Viljemu legende, kot smo jih imeli o Luisu XVII. in o drugih. Grad, v katerega se je dal Viljem zapreti, je poln skrivnostnih jam in okopov. »Bela dama« postdamska pravi, da todi straši. Med tem je imel oni grad čudne obiske. Ali so se bili pripeljali v oklopnem avtomobilu ameriškanski časnikarji ali špartakovci, tega ne vemo. Bog vel šepetajo, da je bil cesar odgnan s silo pred revolucionarno sodišče in da ves trepet od tega. Gotovo je to, da je zaprosil, naj podvojijo straže in naj ga zaprejo še bolj. Toda joj, straža ne more nič proti aeroplanom, a nad gradom letajo skrivnostna letala. Še Rena se smeje stražam. Ali ni ona hotela tako, da je ostal grad osamljen od vsega sveta. Še Rena se maščuje. Nihče več ne dvomi o tem, da bo cesar znorel. Vsi pravijo, da je bolan od strahu. Na neki spiritistični seji se je pri-

kazal duh Viktorja Hugoja, da pove, kakšna bo kazen za Viljema. Duh je odgovoril: Kazen življenja!

s Anekdote o Habsburžanih. Cele knjige jih imamo, resničnih in dvomljive pristnosti. Časi se izpreminjajo. Ista radbina, ki je včasih z anekdotami o sebi vzdrževala monarhični sistem, služi sedaj za strašilo pred monarhičnim sistemom. Zopet beremo namreč anekdote o Habsburžanih, ki se glede resničnosti lahko kosajo z anekdotami prejšnjih časov. Kdor je stal visoko in odločal o usodi milijonov, mora biti pač tudi s tem zadovoljen, da pada nanj luč od vseh strani. O Leopoldu Salvatorju je pripovedoval učitelj srbohrvaščine razne anekdote, ki slikajo trpljenje uslužbencev pri veliki gospodi. Tako je na primer eden izmed sinov imenovanega nadvojvode rekel vzgojiteljici »svinja«. Ta se je pritožila pri materi dečkovi, nakar se je fant takole oprostil: »Mama mi je ukazala, da se moram oprostiti radi psovke, a jaz ne uvidim, zakaj.« Pred leti je bila na Dunaju sledeča tožba: Neka uslužbenka pri Leopoldu Salvatorju je tožila, da ji je vrgel njegov sin, ko je morala iti skozi sobo, kjer ga je poučeval neki stotnik, s tako silo težak svečnik v hrbet, da je ležala dva meseca bolna. Kaznovan je bil nato — stotnik, ker ni pazil na gojenca. To močno spominja na navado na nekdanjem francoskem dvoru: Če se je kraljevič kaj pregrešil, so natepli drugega dečka, da je kraljevič na lastne oči videl in na lastna ušesa slišal, kaj je bil on zaslužil.

s Sobe samo za moške. Neka dunajska dama toži, da v času ženske enakopravnosti ne more dobiti stanovanja. Povsod sliši samo opazko: »Za solidnega gospoda.« Gospe, ki oddajajo stanovanja, nimajo nobenega smisla za svoje sestre in so zelo egoistične. Pravijo, da so gospodje manj doma, da je z njimi manj sitnosti... Na ta način zavzamejo vse sobe »solidni gospodje«, ženska je pa na cesti. Ali ne leži na tem nekaj drugega? Seveda! Ženske pa morajo iskati sobe po hotelih, ki požrejo vso njih plačo...

s Berlin pleše s smrtjo. Neki nemški narodnjak je dal nabiti velike plakate, na katerih je naslikan simbol Berlina, ki pleše s smrtjo, spodaj pa je zapisano: »Berlin, stoji! Stopi k zavesti! Tvoj plesalec je smrt!« V Berlinu se namreč zadnje čase silno mnogo zabava in pleše. Bog ve, če si bodo to vzeli Berlinci k srcu, ko jih še stročnice in mrličji liso preplašili.

s »Grofica«-tatica. V Berlinu se je mudila dalje časa neka dama, ki se je povsod predstavljala kot »grofica Waldow« in tudi kot »grofica Gromingen«. Nekemu gospodu, s katerim je napravila v družbi znanje, je mnogo pripovedovala o svojem posestvu, da ima dovolj blaga, posebno živil. Nazadnje sta si pošepnila na uho, da bo tudi gospod lahko kaj dobil od tega. Gospod pa je bil tako zadovoljen, da je naročil nove steklenice in ker je bila gospa zmerna, je on pil toliko več, skratka: mož je izgubil pamet in zaspal. Gospa se je trudila krog njega in nazadnje rekla navzočim, da je to njen brat, ki se je vrnil iz vojne, da pa vzame denarnico ona, da

je ne izgubi in je šla po kočijo. Ni je bilo več nazaj. Izginilo je ž njo 11.250 mark. Čez nekaj časa potovanja pa se je vrnila zopet v Berlin, policija, ki je pazila nanjo, jo je prijela in dognala, da to ni grofica, ampak neka šivilja, ki bo odlikovana za svoje grofovsko postopanje.

s Tatovi v kovčegu. V neki moški krojačnici v Berlinu se je oglasil pred nedavnim neki gospod, ki je dal tri srajce v popravilo in presil, da naj mu hranijo v prostoru kovčeg do drugega dne, da ga ne bo vlačil s seboj. Tožek kovčeg so res zavalili v sobo in kmalu na to krojačnico zaprli. Čez nekaj časa pa se je vrnil krojač nazaj in našel kovčeg odprt in prazen, razen par kosov vlomilnega orodja. Dva moža sta švignila naglo mimo in odšla. Bil je oni gospod in pa človek, škrlit v kovčegu, ki je onemu odprl od znotraj. Odnesele sta samo pet sto kron, perilo, ki sta ga bila pripravila, sta morala pustiti.

s Vražarica. V Parizu je živela razlagalka kart Leurmand, ki je baje napravila pred smrtjo neko plemenito delo. Nekega dne je prišla k nji objokana deklica, ki je dejala, da si mora vzeti življenje in da jo zaročenec že čaka, da pojdeti skupaj na oni svet. Ona sama pa ne more verjeti, da ji je sejeno, da umrje tako mlada. Vražarica premeša karte, napravi resen obraz in pravi: »Moje dete. Vaša namera, da si vzamete življenje, ni prava. Počakajte do jutra, ker jutri vas čaka velika sreča in pridite z zaročencem k meni.« Drugi dan je prečitela zaročencema iz kart, da jima hoče lastnica neke modne trgovine to darovati, naj gresta tja in naj se prepričata. In res. Ko sta prišla tja, sta dobila trgovino z vsem, kar spada zraven. Seveda, je to trgovino kupila in darovala vražarica sama. — Po svoji smrti je zapustila ta vražarica kak milijon frankov.

s Podjetje podaril uslužbencem. Lastnik tvrdke Petersdorf, ki ima svoje trgovine v Poznanju, Vratislavu in drugod, je svoje podjetje v Vratislavi podaril svojim tamkajšnjim uslužbencem. 10 odstotkov čistega dobička se steka v sklad, iz katerega se uslužbencem zgrade male hišice z vrtom. Ostanek se razdeli na tri dele: eno tretjino dobe poslovodji, drugo tretjino ostalo trgovsko osebje, tretjo tretjino pa tehnično osebje. Vsaka tretjina znaša približno 20.000 mark. Razen tega je lastnik tvrdke razdelil med uslužbence 75.000 mark. Uslužbencev je 200.

s »Plzenec« cenejši. Plzenski pivovarji so sklenili, da bodo s 1. februarjem znižali ceno pivu za 40 K pri hektolitru. Od tega odpade 15 K na pivovarne, 25 K pa na gostilničarje.

s Dijaki brez strehe. Na Dunaju so priredili te dni dijaki na visoki poljedelski šoli demonstracijo v Währinškem kotaškem oddelku. V sprevodu so nosili napis, s katerimi so opozarjali, da so brez strehe. Nad dvesto teh dijakov je brez stanovanja ter se morajo potikati pri tovariših, kjer spe po dva in trije v eni postelji, po najnižjih prenočiščih in kavarnah. Meseca februarja polovico dijakov ne bo moglo plačati najemnine. Po hišah in vilah, katerih mnoge so prazne, so razedljevali listke,

kjer opozarjajo na stanovanjsko bedo di-
jaštva. Upajo, da ta dijaška demonstracija
ne bo ostala brez učinka na bogate posesti-
nike vil.

s Mirovni kongres je sestanek vladar-
jev, kjer se zblizajo in spoznajo med seboj.
Ko se je vršil po francoskih vojskah kon-
gres na Dunaju je bilo tudi tako. Zgodo-
vina pravi, da so bile v Pratru same kro-
nane glave. Beseda odškodnina je bila na
ustnah vseh. Priac de Segue je dejal: Ni-
sem nič več kot enostaven gledalec, in
edina odškodnina, katero zahtevam, je
moj nov klobuk, ki se mi je zgulil od sa-
mega pozdravljanja vladarjev, ki jih sreču-
jem na vsakem voglu. Po počasnosti so-
deč, bo najbrž v Parizu tudi tako. Pariški
listi se neusmiljeno norčujejo iz počasno-
sti in tajnosti mirovne konference.

s Stradivarijeve gosli ukradene. Bro-
nislavu Hubermannu so bile v hotelu Im-
perial na Dunaju ukradene znamenite Stra-
divarijeve gosli, s katerimi je žel največje
uspehe. Hubermann je razpisal 10.000 K
nagrade tistemu, ki mu pomore, da dobi
gosli nazaj. Ukradel je gosli neki oficir. Še
preden je bila tatvina odkrita, je tat po-
kušal gosli prodati. K nekemu trgovcu z
godali se je pripeljal mlad mož in mu po-
nudil na prodaj gosli za 90.000 kron. Trgo-
vec je pogledal gosli in videl, da so vredne
mного, zato je bil s kupom zadovoljen.
Vendar pa se je hotel prepričati, kako je s
celo stvarjo, zato je dejal, naj pride drugi
dan, ker nima potrebne vsote v blagajni in
mora denar šele dvigniti. Drugi dan pro-
dajalec seveda ni več prišel.

Peter Klemen:

Moja pot.

Zapiski kurirja, ki je hodil prepočasi.
(Dalje.)

Peljali so nas v prvo nadstropje. Veli-
kanska miza je stala po dolgem v velikij
sobi, ki je bila bolj podobna skednju kakor
bivališču poštenega civilista, pred vsem
ker je bilo nad našimi glavami toliko go-
lega tramovja in druge lesenine.

Mac Farlen nam je v slabi francoščini
povedal, da dobimo tu čaja in potrebne
večerje, še prej pa moramo iti v skladišče,
da nam dajo plahte, s katerimi si postelje-
mo za to noč.

Šli smo. Vsak je dobil štiri debele
plahte in nosilo za ranjence. Vse to smo
vsak zase spravili v prvo nadstropje, v
obednico pravzaprav, kamor so bili med
tem prinesli že kotel gorkega angleškega
čaja z mlekom.

Vse pisano je bilo krož nas. Govorilo
se je angleško, francosko, italijansko, svo-
jo jugoslovanščino smo govorili le mi trije,
Rude, Goba in jaz, a še to tako tiho, da
smo se komaj sami med seboj razumeli.

Dobili smo čaja, toplega, ne ravno
najboljšega, a gorkote smo bili potrebni, in
to nam je zadostovalo.

V vratih se je med tem pojavila sred-
nja, suha angleška postava v uniformi. Bil
je gospod angleški kolonel na inšpekciji,
kajti ta vojašnica je bila v njegovem pod-
ročju.

Nagovoril je prvega, drugega, tretjega
in na vse zadnje smo prišli na vrsto tudi mi.

Že na poti smo se menili, kaj naj re-
čemo, če nas kdo vpraša, odkod smo in
kam gremo. Pred vsem smo bili v skrbeh
zaradi Italijanov samih, če bi se pripetilo,
da nas kličejo na odgovor.

Ponavadi meni ne pade nikdar nič v
glavo, tedaj pa mi je padla ena in še ta je
bila neumna in usodepolna. Svetoval sem
svojima Sojugoslovanoma, da se izdajamo
za Flamce, meneč, da tega jezika nihče ne
razume, še manj pa govori.

Sojugoslovana sta mislila, da modro
govorim in sta obljubila, da se hočeta vest-
no ravnati po mojem nasvetu in nočeta za-
upati nikomur, razen Mac Farlenu, kaj
smo.

Rudetu se je bilo že približalo usode-
polno zaslišanje.

»Odkod ste vi?« ga je vprašal strogi
kolonel v nerodni angleško pobarvani fran-
coščini.

»Jaz sem Flamec,« odgovori nekoliko
v zadregi.

»Iz katerega kraja pa?« je nadaljeval
radovedni vojščak.

»Tam, iz neke vasi pri Bruxelu,« je bil
Rudetov odgovor.

»Bravo, bravo,« je pritrdil kolonel, »iz
katere vasi pa ste, meni so oni kraji znani
že izza treh let, v vojski sem bil tam.«

Tedaj je Rudetu zastala sapa, slišal
sem še nekaj godrnjanja in pregovarjanja
med obema, a slednjic je Rude priznal, da
je — Srb.

Prišla je vrsta name. Ko me je vse po
vrsti vprašal in sem mu tudi jaz natvezil,
da sem Srb, je naenkrat vzkipele in mi na-
pravil sledečo pridigo: Torej vi, Srbi, ki
smo vas potegnili iz luže mi zavezniki, vi
si upate prihajati v Italijo — obenem pa
pripravljate novo vojsko z Italijo. Vas bo-
do še zaprli in obesili.

Rekel sem mu, da mene vojska nič ne
briga, da me je poslala moja vlada, da sem
sploh čisto nenevaren človek in imam do-
bre namene s svojim potovanjem.

Rekel sem mu, da je meni in mojima
tovarišema veliko na tem, da nas Angleži
protežirajo pred Italijani zaradi ne baš pri-
jaznega razmerja med Jugoslavijo in Ita-
lijo.

»Kaj mene briga ono razmerje,« je za-
vpil name, »mene je tu postavil italijanski
general, le njemu sem pokoren in odgovor-
en.«

Tako se je končal najin razgovor, in
kolonel je šel prodajat svojo sitnost dalje.

Približa se mi poljski Jud (tudi take
ljudi so imeli Angleži v ekspediciji) in mi
reče: »Machen Sie sich nichts daraus, das
ist ein beschränktes Vieh, man sieht's ihm
ja an.«

Vendar mi Judove besede niso mogle
seči do srca. Kajti za pečenko, kruh in sir,
kar so bili med tem prinesli na mizo, ni-
sem imel več teka, tako živo so mi stale
kolonelove vislice pred očmi.

Doktor Goba je bil dobil enako lekci-
jo kot jaz, a njegovemu apetitu to ni ško-
dilo. Tam nekje v kotu je sedel, kakor da
on ni tak zločinec kot jaz. A jezil se je, da
ne vidi niti v svojo skledo, ker je bil iz-
gubil ščipalnik na potu.

Po večerji smo poglobili po svojih plah-
tah, ljudje so spali, jaz pa sem se menil z
Rudetom dolgo, dolgo v noč.

Ko sem se zjutraj zbudil, je bil že velik
dan. Rude je slišal, da čujem in me nago-
voril: »Od današnjega dne je odvisno vse,
če nas izroče karabinijerjem, smo svojo mi-
sijo že končali. Ako pa nas pustite z Angle-
ži dalje, smo dobri.«

Nič mu nisem odgovoril, saj sem mislil
tako kakor on.

Doktor Goba pa je smrčal poleg mene,
kakor bi ležal doma na pernici. In tudi
drugi naši sopotniki so še spali, le tupatam
se je kdo obrnil na svojem ležišču, zazde-
hal in zopet je bilo tiho po širokem
skednju.

Ozrl sem se okrog, če ne bi videl kje
glavo katerega izmed izgubljene šestorice,
a ni bilo nikogar.

Torej ponoči tudi niso prišli, kam so
došli, mar so se res vrnili in pustili našo
trojko na cedilu. Pa vendar ne! A vse je
mogoče. Bog zna, kaj se je zgodilo z njimi?

Polagoma je začelo vstajati življenje v
naši spalnici. Angleški kuharji so začeli
prinašati krožnike, razpostavljali so žlice
in nože po mizi in nadlegovali potnike za
cigarete.

Ko je začelo to rožljanje in korakanje
motiti splošno tišino, pomešano z obligat-
nim smrčanjem, se je zbudil tudi dr. Goba,
potegnail parkrat nase prijeten vonj, ki je
prijahal iz kuhinje in pripomnil, da su In-
glezi veoma prijazni ljudje.

Vsak si pač prijaznost razlaga na svoj
način in Goba tudi.

Kakorhitro in kjerkoli mu je zadišalo
po kuhinji in zabeli, je postal živ in dobre
volje, da sem ga moral zavidati.

Ljudje so začeli vstajati; oglašalo se je
tupatam pritaženo pogovarjanje, iz kuhinje
pa je dišalo vedno prijetnejše.

(Dalje.)

Aprovizacija.

a Iz seje mestnega aprovizačnega od-
seka z dne 31. januarja je poročati: Mast
se razdeljuje naprej po okrajih na izkazni-
ce za mast po pol kilograma za osebo. Ki-
logram 25 kron. Vsakomur je na prosto
dano, da se glede kakovosti prepriča, pre-
den se odloči za nakup masti, — Aprovi-
zacija kupi še tri vagone hrvaškega krom-
pirja. Na razpolago bo vsakomur po 80 vin,
za kilogram. — Z Reke dobi Slovenija 100
vagonov ameriške moke, od katere do-
bi tudi Ljubljana primerno množino. — Pri
zadnji razdelitvi moke in fižola so se ne-
kateri pritoževali, da trgovci strankam, ki
niso hotele fižola, tudi moke niso hoteli
dati. Tako ravnanje s strani trgovcev je
bilo nepravilno. Vsaki stranki je bilo na
prosto dano, če vzame fižol ali ne.

Notarskega uradnika ali kandidata-račelnika
sprejme takoj M. Hafner
notar v LJUBLJANI (789)

Proda se: lepa velika stenska ura, dvosedesna
tonet-mizica za otroke, omara, pri-
tkavec za vrt, obleka, gorsti čevlji (gojsarce)
za dama, knjige (Gartenlaube) operno kukalo,
podohe. Naslov se izve upravnistvu pod št. 788.

Deklica Elsalila.

Roman. — Napisala Selma Lagerlöf.

V ŽUPNEM DVORU V SOLBERGU.

I.

V onem času, ko je vladal na Danskem kralj Friderik drugi, je stanoval v Marstrandu ubog ribič z imenom Torarin. Bil je slaboten in suh človek, imel je pokvarjeno roko, da ni mogel ne ribariti, ne veslati. Svojega vsakdanjega kruha si ni mogel služiti na morju kot drugi otočani, zato je hodil okoli in prodajal suhe in slane ribe ljudem na kopnem. Malo dni v letu je bil doma, temveč je hodil neprestano s svojim malim vozičkom od vasi do vasi.

Nekega dne v februarju, ko se je začelo mračiti, je vozil Torarin po poti, ki pelje od Kungälla v Solberg. Cesta je bila pusta, nikjer žive duše, toda Torarinu se ni bilo treba bati tega. Imel je poleg sebe na voziču vdanelega prijatelja, s katerim se je navadno pogovarjal. To je bil mal, črn psiček, katerega je Torarin imenoval Grim. On je ležal navadno mirno na vozu in pazil na to, kar bo dejal njegov gospodar. Če bi pa slišal kaj, kar bi ne bilo po volji, bi se vzpel na vozu, dvignil gobec v zrak in pričel zavijati hujše od volka.

»No, sedaj ti hočem pripovedovati, Grim, psiček moj,« je rekel Torarin, »da sem slišal danes veliko novico. V Kungällu kakor tudi v Kanebju so mi dejali, da je zamrznilo morje. Nekaj dni je bilo mirno, lepo vreme, to veš ti najbolje, ki si se zadrževal zunaj hiše, pa je morje zamrznilo ne samo ob obali, ampak celo do Krattegatta. Zdaj ni več poti za čolne in brodove, ker je povsod močan, trd led, pa se ne more drugače do Marstranda kot na saneh in na konju.«

Vse to je poslušal pes in kot da mu ni bilo po volji. Ležal je mirno in pogledoval svojega gospodarja.

»Midva nimava več mnogo rib na vozu,« je nadaljeval Torarin. Kaj bi dejal, če kreneva pri prvem razpotju proti morju. Vozila bova mimo cerkve v Solbergu in dalje do Ödmalsskila, od tam pa ni nad eno miljo do Marstranda. Bilo bi lepo, če bi prišla enkrat tja brez čolna.«

Vozila sta preko dolgega korebyerškega loga, in čeravno je bilo ves dan mirno vreme, je začel naenkrat pihati hladen veter, ki jima je pokvaril potovanje.

»Morda se bo komu zdelo čudno, da se ta čas dneva peljeva domov,« je rekel Torarin. »Toda bila sva več tednov na potu, pa bi bilo dobro, da se malo odpočijeva in ogrejeva.«

Ker je pes ležal mirno, se Torarin ni bal nobene nevarnosti in nadaljeval:

»Mati je toliko dni sama sedela v bajti. Ona gotovo želi, da naju zopet vidi. V Marstrandu je ostra zima, a je vse živo. Ulice so, moj Grim, polne ljudi, ribičev in trgovcev. V gostilnah plešejo vse večere. Pivo teče po krčmah kar samo! Tega si ti ne moreš predstavljati.«

Ko je to dejal, se je nagnil, da vidi, če pes posluša, kar mu je on govoril.

In ker je pes ležal bdeč in zadovoljen, je zavil Torarin po prvi poti, ki je peljala

na zapad k morju. Poknil je z bičem in napodil konja.

»Ko bova prišla do župnega dvora v Solbergu,« je rekel Torarin, »bova povprašala, če je resnica, da je morje zamrznilo do Marstranda. Tam bodo gotovo vedeli.«

Torarin je rekel to s tihim glasom, ne misleč na to, ali pes sliši ali ne. Toda komaj je izrekel te besede, je skočil pes kviku in začel strašno lajati.

Konj je skočil v stran, a tudi Torarin se je preplašil in obrnil, da vidi, če mu sledijo volkovi. Nato je začel miriti psa.

»Dragi,« mu je dejal, »kolikokrat že sva se na potu obrnila v župnišče v Solbergu. Ne morem ti reči, če ve gospod Arne, ali je zamrznilo morje, ali to vem za gotovo, da nama bo dal dobro večerjo, preden bova krenila na morje.«

Toda njegove besede niso mogle umiriti psa. Dvigal je glavo in zavijal še bolj strašno.

To Torarinu ni bilo po volji. Začelo se je že mračiti, a on še ni videl cerkve v Solbergu, pred njim se je razprostirala široka ravnina. Ko se je vozil sam preko velike bele ravnine, je izgledal kot mrti črv.

Istočasno je poskušil pomiriti psa. »Dragi, kaj imaš proti gospodu Arneju? On je najbogatejši človek na svetu. Visokega rodu je in da ni duhovnik, bi bil gotovo vojskovodja.«

Toda s tem ni mogel utolažiti psa. Izgubil je potrpežljivost in vrgel psa raz v zrak.

Grim ni čakel za njim; ko je Torarin podvizal daleč ostal je na cesti in lajal, dokler ni zapeljal Torarin skozi mračna vrata na dvorišče župnikove hiše.

II.

V župnem dvoru v Solbergu je sedel župnik in večerjal v krogu svojih domačih. Tuja ni bilo nobenega, razen Torarina.

Župnik je bil star človek, a še vedno lep in visok. Poleg njega je sedela njegova soproga. Drhtele so ji roke in glava ji je bila gotovo gluha. Na drugi strani pastora je sedel njegov pomočnik. Bil je mlad in bled. Raz obraza se mu je brala skrb, kot da ne more nositi one znanosti, ki jih je nabral na visoki šoli v Wittenbergu.

Ti trije so sedeli na prvem mestu, kot malo zase. Blizu je sedel Torarin, nato hlapci. To so bili stari ljudje, upognjenih ledij. Imeli so samo dve dekli. Oni sta bili mlajši in krepkejši kot hlapci.

Najdalje, na koncu mize, sta sedela dva otroka. En otrok je bila vnukinja gospoda Arneja, ki je imela štirinajst let. Bila je plavalasa in nežna. Poleg sebe je imela malo deklico. To je bila sirota brez staršev, ki je živela v župnišču. Oni dve sta se stisnili na klopi druga k drugi, in zdelo se je, da sta veliki prijateljici.

Vsi so sedeli in molče jedli. Torarin je pogledoval to družbo, a nihče ni imel volje, da bi govoril, ko je. Starejši so mislili: Lepo je imeti svoj grizljaj in ne trpeti pomanjkanje in glad, kar smo morali tolikokrat v življenju. Dokler jemo, ne smemo

misлити na drugo nego na to, kako bomo zahvalili Boga za njegovo dobroto.

Ker ni imel Torarin nikogar, s katerim bi govoril, se je razgledoval po sobi. Pohištvo je bilo dosti borno in preprosto.

Ko je Torarin, ribiški kramar, ki je stanoval v najsiromašnejši in najmanjši bajti pod solncem, videl vse to, je pomislil: Če bi bil jaz tako velik gospod kot je gospod Arne, tedaj ne bi stanoval v prastari bajti z eno sobo, ampak bi naredil hišo z več nadstropij, kot načelnik v Marstrandu.

Najbolj pa se je ustavljal Torarinov pogled na veliki hrastovi skrinji, ki je stala pod posteljo z zastorom. On jo je zato tako pogosto pogledoval, ker je vedel, da hraní v nji gospod Arne svoje srebro, in slišal je, da ga ima toliko, da je skrinja polna do vrha.

In Torarin, ki je bil tako ubog, da gotovo ni imel nikoli srebrnjakov v žepu, pomisli: Vendar ne bi hotel imeti tega denarja. Pravijo, da je gospod Arne vzel ta denar iz velikih samostanov, ki jih je bilo prej več, a stari samostani so se zakleli, da mu ta denar ne bo prinesel sreče, temveč ga bo spravil v nesrečo.

Med tem, ko je Torarin tako razmišljal, se je primaknila stara gospodinja k župniku in ga vprašala, držeč roko na uho, da bi bolje slišala: »Zakaj brusijo nože na Branhögu?«

V sobi je bila taka tišina, da so se zdrznili vsi in pogledali splašeno, ko je to rekla stara gospodinja. Ko so videli, kako ona sedi in nekaj posluša, so odložili tihčlice in poslušali tudi oni.

Za hip je vladala globoka tišina v sobi, a pri tem je postajala stara gospodinja vedno bolj nemirna. Položila je roko na ramo gospoda Arneja in ga vprašala: »Ne vem, zakaj nocoj tako dolgo brusijo nože na Branhögu?«

Torarin je videl, da jo je župnik pogladil po roki, da jo umiri. Toda ni mislil, da bi odgovoril na vprašanje, ampak je jedel mirno dalje.

Stara žena je sedela in poslušala. Od strahu so ji stopile solze v oči, glava in roke so ji začele močneje trepetati.

Tedaj sta začeli obe deklici, ki sta sedeli za mizo, jokati od strahu.

»Ali ne slišite, kako to škriplje in grebe?« je vprašala stara.

Gospod Arno je sedel mirno in gladil roko svoje soproge. Dokler je molčal on, se ni upal govoriti nihče drugi.

Vsi so verjeli, da stara gospodinja sliši nekaj, kar je strašno in kar prinese nesrečo. Vsi so čutili, kako jim ledeni kri v žilah. Nikogar ni bilo pri mizi, ki bi bil del le en založaj v usta, razen starega Arneja.

Oni so mislili na to, da se je starica mnogo let brigala za hišo. Ona je modra in pridno čuvala nad otroci in posli, nad posestvom in blagom, tako da je vse lepo uspevalo. Zdaj se je postarala in oslabela, toda gotovo je, da bi ona prva opazila, če bi se hiši bližala nevarnost.

(Dalje.)